

19.11.2020 język polski klasa 5

Temat: Sprawdzamy swoją wiedzę i umiejętności.

Dziś podsumujemy pracę na ostatnich lekcjach. Najpierw przeczytajcie tekst.

Jan z Kolna – żeglarz, który ponoć dotarł do Ameryki wcześniej niż Kolumb

Fragmety książki *Pionierzy, czyli poczet niewiarygodnie pracowitych Polaków*

Gdy nieprawdziwe bądź przeinaczone informacje są powtarzane, także w różnego rodzaju dokumentach czy książkach, utrwala się. Tak powstaje legenda, zmyślona opowieść, którą niespodziewanie zaczynają się zajmować poważni naukowcy. A na karty kronik historycznych trafiają postaci być może nigdy nieistniejące. Tak właśnie ma się rzecz z Janem z Kolna – żeglarzem, który ponoć dotarł do Ameryki wcześniej niż Krzysztof Kolumb, w 1476 roku.

Informacje o nim znajdziecie w każdej encyklopedii, w polskich miastach nieraz traficie na ulicę nazwaną jego imieniem, doczekał się nawet kilku pomników. [...] Tymczasem do dziś nie wiadomo, czy naprawdę żył. [...]

A więc to był Polak? Niekoniecznie. Do tej postaci przyznają się także Norwegowie, Duńczycy i Portugalczycy! Kiedy się urodził i kiedy zmarł? Cóż, to kolejne trudne pytania, bo co do dat istnieją tu jedynie przypuszczenia. [...]

Najpewniej służył jako marynarz u króla duńskiego. Ale kiedy i w jakich okolicznościach nim został? Nie sposób dociec. Nie ma też zgody co do tego, jaką funkcję pełnił na statku, choć przyjęło się, że sternika albo nawigatora¹. No i czy na pewno dotarł do Ameryki przed Kolumbem? Najprawdopodobniej nie. Współcześni badacze twierdzą, że marynarze z wyprawy, w której uczestniczył Jan z Kolna, dotarli na Grenlandię, nazywaną niekiedy na późniejszych mapach Labradorem – tak samo jak półwysep na wschodzie kontynentu północnoamerykańskiego. Stąd wzięło się nieporozumienie. [...]

Tak czy inaczej wiele pytań dotyczących Jana z Kolna dotąd nie doczekało się odpowiedzi. Mimo że badacze szukali jak należy: w bibliotekach, archiwach, muzeach, czyli w miejscach, gdzie przechowuje się dorobek minionych pokoleń. Instytucje te dbają, aby książki, dzieła sztuki, i rozmaite inne przedmioty zachować w jak najlepszym stanie.

¹ *Nawigator* – członek załogi, który odpowiada za wyznaczanie kierunku.

A teraz zapraszam do pracy.

1. Wybierz właściwe dokończenie zdania spośród podanych.

Informacje dotyczące Jana z Kolna

A. są potwierdzone przez naukowców

B. wzbudzają wiele niepewności

C. pochodzą z pewnych źródeł

D. Znajdują się w archiwach

2. Uzupełnij podane zdanie.

Tematem tekstu jest .....

3. Na podstawie tekstu oceń prawdziwość podanych informacji. Wybierz P, jeśli informacja jest prawdziwa albo F, jeśli jest fałszywa.

Według legendy Jan z Kolna dotarł do Ameryki w tym samym czasie, co Krzysztof Kolumb.	P	F
Pewne w życiorysie Jana z Kolna są daty jego urodzin i śmierci	P	F

4. Wybierz właściwe dokończenie zdania.

jak powstają legendy

Pierwsze zdanie tekstu informuje o tym

co jest przedmiotem zainteresowania

naukowców

5. Przeczytaj definicję legendy i uzasadnij, że Jana z Kolna można nazwać postacią legendarną. Napisz, dlaczego.

Legenda – opowieść ludowa przekazywana z pokolenia na pokolenie, zawierająca elementy realistyczne oraz fantastyczne. Dotyczy ona historycznych miejsc, osób lub

zdarzeń.

6. Wymień jedną znaną Ci legendarną postać. Ułóż o niej zdanie oznajmujące.

7. Podaj przykłady dwóch wyrazów, w których *rz* wymienia się na *r*.

Przykład: żeglarz – żeglarstwo

8. Uzupełnij tabelę dopisując brakujące stopnie przysłówków.

stopień równy	stopień wyższy	stopień najwyższy
blisko	.....	najbliżej
.....	mniej	najmniej
daleko	dalej	.....
.....	później	najpóźniej
daleko	.....	.....

9. Jakie znaki interpunkcyjne postawisz na końcu tych zdań?

Przeczytaj pary zdań. Dopisz wykrzykniki tam, gdzie treść zdania wskazujące na większe emocje. Do pozostałych zdań dopisz kropki lub znaki zapytania.

Nie lubię szpinaku.... Nie cierpię szpinaku....

Uwielbiam lody waniliowe..... Lubię lody waniliowe.....

Idziesz z nami do kina..... Koniecznie chodź z nami do kina....